

3 (Sem-3/CBCS) SKT HC 3

2 0 2 1

(Held in 2022)

SANSKRIT

Paper : SKT-HC-3036

(Honours Course)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

**(Indian Social Institutions : Nature and
Concepts)**

(Marks : 20)

1. Answer the following questions : 1×4=4

अधोलिखितानां प्रश्नानामुत्तरं देयम्—

(a) How many basic social institutions are there?

सामाजिकसंस्थानस्य मूलविभागाः कति सन्ति?

- (b) Write the name of one foreign writer who wrote memoir on India.

कस्यापि विदेशिनः लेखकस्य नाम लिख्यताम् यः भारतमाश्रित्य स्मृतिग्रन्थं विरचितवान्।

- (c) How many Dharmasthānas are there?
कति धर्मस्थानानि सन्ति?

- (d) Was there the system of polygamy in the Vedic society?
वेदकालीनसमाजे बहुविवाहस्य प्रचलनमासीत् किम्?

2. Answer the following questions : 2×3=6

निम्नलिखितानां प्रश्नानामुत्तरं देयम्—

- (a) What are the secondary institutions of 'family'?

'कुलस्य' गौणसंस्थानानि कानि?

- (b) Write the names of two Smṛtis.

स्मृतिद्वयस्य नामनी लेखनीये।

- (c) Write two sources of Dharma.

धर्मस्य उद्भवस्थानद्वयं लिख्यताम्।

3. What are the sources of Indian social institutions? Discuss elaborately. 10

भारतीयसामाजिकसंस्थानस्य मूलानि कानि? सर्वं विस्तरेण आलोच्यताम्।

Or / अथवा

What are the different kinds of Dharma according to *Manusmṛiti*? How is it different from *Yājñavalkyasmṛiti*?

मनुसंहितानुसारेण धर्मस्य विभागाः के? याज्ञवल्क्यस्मृतिः अस्य किं पार्यव्ययम्?

UNIT—II

(Structure of Society and Values of Life)

(Marks : 20)

4. Answer the following questions :

निम्नोक्तानां प्रश्नानामुत्तरं देयम्—

- (a) How many Puruṣārthas are accepted? 1

पुरुषार्थः कति स्वीक्रियते?

- (b) Write the names of four Āśramas. 2

आश्रमचतुष्टयस्य नामानि लिख्यन्ताम्।

- (c) Mention how Varnas are created according to the *Rgveda*. 2

ऋग्वेदानुसारेण वर्णानां सृष्टिः कथमभवत् उल्लिख्यताम्।

5. Describe how castes originated from inter-caste marriage. 5
वर्णसंकरविवाहात् कथं वर्णानामुद्भवः अभवत् तद् वर्ण्यताम्।
6. What are the social rules for upgradation and down-gradation of caste system in India? 10
भारतीयवर्णव्यवस्थायां वर्णानाम् उत्कर्षः अपकर्षश्च कैः सामाजिकनियमैः जायेते?

Or / अथवा

Write an essay on sixteen Samskāras.
षोडशसंस्कारविषये एको निबन्धो विरच्यताम्।

UNIT—III

(Indian Polity : Origin and Development)

(Marks : 20)

7. Answer the following questions : 1×5=5
निम्नलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरं देयम्—
- (a) Who was first selected as king by the Gods?
देवाः कं प्रथमं नृपतिरूपेण वृत्तवन्तः?
- (b) What is a Sabhā?
का नाम सभा?

- (c) Who is the writer of 'Nītivākyaṃṛta'?
नीतिवाक्यामृतस्य रचयिता कः?
- (d) In which Brāhmaṇa do you find the description of the coronation ceremony of a Samrāt?
सम्राजः राज्याभिषेकस्य वर्णना कस्मिन् ब्राह्मणग्रन्थे प्राप्यते?
- (e) Write any one essential quality of a king.
राज्ञः अत्यावश्यकगुणानां मध्ये एको लिख्यताम्।

8. Write a short note on any one : 5
कस्यापि एकस्य टीका लेखनीया—
विशः ; सत्याग्रहः।
9. Who are the king-makers according to the Atharvaveda? Write a note on Ratnis. 10
अथर्ववेदानुसारेण राजकर्तारः के? रत्निविषये एका टीका लेखनीया।

Or / अथवा

Show your acquaintance with the Republic States in the Buddhist period.

बौद्धयुगे वर्तमानानां गणतन्त्राणां परिचयः प्रदेयः।

UNIT—IV

(Cardinal Theories and Thinkers of
Indian Polity)

(Marks : 20)

10. Write short notes on any two : 5×2=10

कस्यापि द्वयस्य टीका लिख्यताम्—

सप्तांगव्यवस्था ; उपायचतुर्विधः ; शक्तित्रयम्।

11. What is Śāḍguṇya policy of war and peace?
Write elaborately. 10

सन्धि-विग्रहविषये षाड्गुण्यव्यवस्था का? सर्वं विस्तरेण
लिख्यताम्।

Or / अथवा

Write an essay on the life and works of Mahatma
Gandhi.

महात्मागान्धिमहाभागस्य जीवनं कृतिश्च अधिकृत्य एको निबन्धो
विरच्यताम्।

★ ★ ★